

DVOJTÝŽDENNÍK ŽELEZIARNÍ PODBREZOVÁ a.s.

PODBREZOVAN

ZALOŽENÝ V ROKU 1930

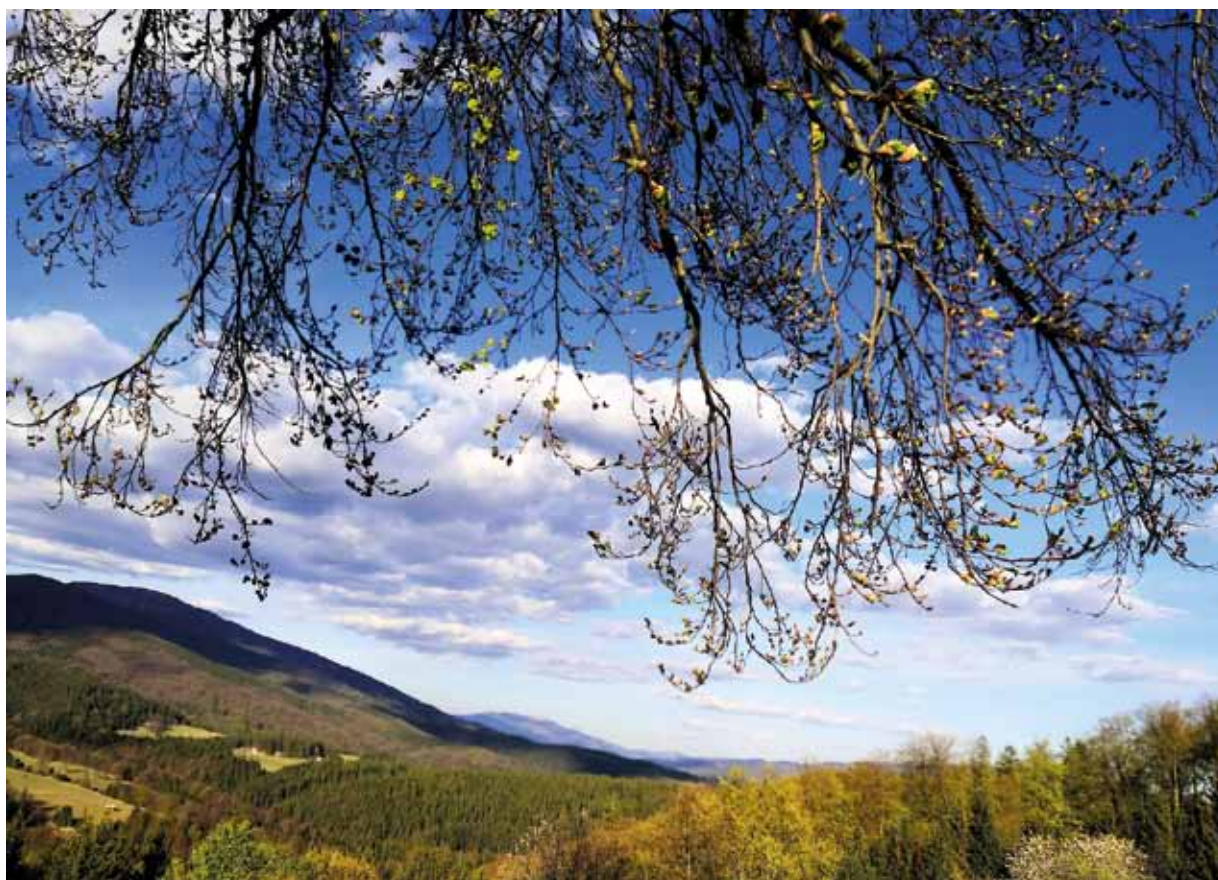
9

ROČNÍK LXXVI
4. MÁJ 2020
WWW.PODBREZOVAN.SK

Editoriál

Súčasťou globálnych ekologických iniciatív pri príležitosti Dňa Zeme, ktorý sme si pripomenuli 22. apríla, je „jarná gruntovačka“ Banskobystrického samosprávneho kraja, pod heslom: „Pomôž prírode, pomôžeš sebe!“ Jarné upratovanie bolo odštartované 4. apríla a potrvá do 8. mája a nič nám nebráni zapojiť sa. Pri pobyte v prírode nielen načerpáme novú energiu, ale môžeme urobiť aj užitočnú vec. Zoberme si vrece na odpadky a očistíme svoje obľúbené miesto v prírode, ale môže to byť aj okolie svojho domova. Tohtoročné jarné upratovanie sa trochu líši od tých predchádzajúcich. Koronavírus si vyžaduje určité opatrenia, ak chceme pracovať v skupinke, tak len s rodinnými príslušníkmi zo spoločnej domácnosti, s ochrannými rúškami, rukavicami a vyhýbajme sa iným dodržaním potrebnej vzdialenosti. Zodpovedným prístupom k prírode prejavujeme zároveň zodpovedný prístup voči sebe a iným. A budeme radi, ak nám pošlete do redakcie foto z takejto akcie.

O. Kleinová

Najkrajšie pohľady nám ponúka príroda v máji

S Ing. Vladimírom Sotákom ml., obchodným riaditeľom ŽP a.s.

Určite si chceme postavenie v rámci Európskej únie a sveta udržať

O. Kleinová
noviny@zelpo.sk

Pán riaditeľ, v prognózach na tento rok ste boli síce opatrný, ale dôvodom nebola situácia, s ktorou nikto nepočítal. Pociťujete príznaky zmien na globálnom trhu v dôsledku koronavírusu?

- Obchodný plán na rok 2020 vychádzal zo skutočnosti v treťom a štvrtom kvartáli roku 2019, kedy predaj našich výrobkov zaznamenal výrazný pokles v porovnaní s prvým

polrokom. Došlo k výraznému zníženiu cien ocele a bezváhových rúr na svetovom trhu. Preto sme v pláne na rok 2020 očakávali negatívny prevádzkový a takisto aj celkový hospodársky výsledok, to znamená, že ani príjmy z dividend z dcérskych spoločností nám nepokryjú stratu z predaja našich výrobkov.

Dnes je situácia v predaji oveľa komplikovanejšia, mnohé firmy v Európe a vo svete sú zatvorené alebo obmedzili svoju prevádzku, ako dôsledok

pandémie. Je prakticky nemožné odhadnúť reálnu spotrebu na jednotlivých trhoch a vo všetkých priemyselných odvetviach. Množstvo investičných projektov vo svete je buď zrušených alebo presunutých na neurčito. Dopyt po našich výrobkoch výrazne poklesol.

Napriek tomu musím vysloviť spokojnosť s náborom zákazníkov na prvý štvrtrok 2020, kde sme dokázali udržať zmennosť v jednotlivých prevádzkach. V rovnakom trende sme pokračovali aj v apríli. Z pohľadu cien nedošlo k tak výraznému prepadu ako tomu bolo koncom roka 2019, skôr môžeme hovoriť o určitej stabilite, k čomu prispelo aj zatvorenie niektorých prevádzok našich konkurentov. Avšak reálna

spotreba našich výrobkov má stále negatívny trend, preto v máji neočakávam zlepšenie v predaji, ale väčší tlak na organizáciu práce vo výrobných prevádzkach, vyšší počet prestavieb a technologických prestojov.

Vzhľadom na skutočnosť, že väčšinu produkcie exportujete, s akými problémami sa stretávate v tejto súvislosti?

- Zásadným problémom sa stáva zabezpečenie expedície našich výrobkov do zahraničia. Rôzne reštrikcie jednotlivých krajín, do ktorých vyvážame alebo cez ne tranzitujeme, nám výrazne komplikujú nakladku tovaru. Takisto pripravenosť a možnosti našich

pokračovanie na strane 3

Z obsahu čísla vyberáme:

SLOVRUR s.r.o.

V Poľsku boli prvé obmedzenia, týkajúce sa koronavírusu, zavedené skôr, ako sa objavil prvý prípad nakazenia. O niekoľko dní neskôr, keď bol vyhlásený stav pandémie, boli zatvorené školy, služby, kostoly, obchody okrem obchodov s potravinami a stavebninami, všetky športové a zábavné podujatia boli zrušené a boli vydané odporúčania, aby ľudia zostali doma a vyhli sa akémukoľvek kontaktu.

ŽP Group

čítajte na strane 3

Súťaž medzi zmenami v centrálnej údržbe

Poslaním prevádzkových údržbičiek je zabezpečiť prevádzkyschopný stav technologického zariadenia výrobných prevádzkarní tak, aby výroba nebola obmedzovaná, a tým mohla plniť plánované požiadavky. Čas potrebný na odstránenie porúch a kvalita vykonávaných opráv majú priamy vplyv na prestoje výrobných zariadení. Preto pôvodné kritéria súťaže, ktoré sa v minulých rokoch osvedčili, ostali zachované.

Železiarne Podbrezová

čítajte na strane 3

Podbrezovskí kolkári „morálnym víťazom“ Interligy

Vedenie Interligy rozhodlo, že súťažný ročník 2019/2020 sa nedohrá a skončí bez víťaza aj bez určenia poradia, a tým aj bez zostupujúcich. Podbrezovský tím bol označený za „morálneho víťaza“, nakoľko sme s výrazným bodovým rozdielom suverénne kráčali k obhajobe titulu.

ŠK ŽP

čítajte na strane 8

Pred obytným domom na Štiavničke vidieť, že tu obyvateľom záleží na tom, v akom prostredí žijú a kde rastú ich deti. Foto: I. Kardhordová

Víťaz ôsmeho kola čitateľskej súťaže

Vyžrebovali sme víťaza ôsmeho kola čitateľskej súťaže venovanej 180. výročiu založenia podbrezovských železiarní. Žrebovali sme z úspešných riešiteľov, ktorí odpovedali, že prevádzka šikmého výťahu na Šiklov bola zrušená 1. októbra 1966. Správne odpovedala aj Alena Ličková z valcovne bezváhových rúr. Získava darčkovú tašku, ktorú do súťaže venovala spoločnosť Motor-Car Banská Bystrica. Výherkyni blahoželáme a cenu si môže prísť prevziať do redakcie (t.č. 645/2711 resp. 2714).

Ľudia si viac uvedomujú nutnosť ochrany prírody

Dúfajme, že to tak zostane aj po prekonaní krízy

O. Kleinová, noviny@zelpo.sk

V uplynulom týždni sme si pripomenuli Deň Zeme. Bola to príležitosť uvedomiť si zraniteľnosť našej planéty a zároveň podnet na akcie, smerujúce k ochrane prírody.

Tohtoročný priebeh obmedzil opatrenia súvisiace so šírením koronavírusu. Tí, ktorým na životnom prostredí záleží, sa však prispôbili a prispeli k dobrej veci. Presvedčila nás o tom aj predchádzka po Podbrezovej. Aj napriek tomu, že kvôli obmedzeniu nebolo organizované jarné upratovanie, obyvatelia jednotlivých sídlisk svojím prístupom ukázali, že im na životnom prostredí záleží. Iste, sú aj miesta, kde by bolo

treba ešte popracovať, sú tu rozostavané akcie, ktoré pôsobia dojomom neporiadku, nedokončené práce... Nachádzame sa v zložitom období, pandémie ochromila život, no spomalenie, či zastavenie rastúceho tempa sa v dobrom odráža na ekológii. Aj ľudia si viac uvedomujú význam ochrany prírody a zostáva nám len zaželať si, aby to tak zostalo aj po prekonaní koronakrízy.

Pri pochôdzke Skalickou nás upútala skládka dreva za ČOV. Ako nás informoval starosta obce Mgr. L. Kardhordó, ide o drevený odpad zo starého nábytku, dverí, okien, atď. Odpad bude 30. mája odvezený firmou Kronospan zo Zvolena na ďalšie zhodnotenie

Svah nad tenisovými kurtmi čaká už len na štiepkovanie pozostatkov konárov po výrube

Právny odbor – referát organizácie a vnútornej legislatívy

Ing. Soňa Roštárová

Vnútna legislatíva sa dotýka všetkých oblastí činnosti Železiarní Podbrezová a.s. a je záväzná pre zamestnancov, ktorí v zmysle jej ustanovení vykonávajú jednotlivé činnosti. Preto je nevyhnutné, aby bola vždy platná a aktuálna.

Zoznam platnej riadiacej dokumentácie je vydaný ako dokument D-05/2020 Vestník – Individuálne riadiace akty, informačné akty a organizačné normy a zároveň je zverejnený v elektronickej forme na nižšie uvedenej adrese.

V tejto rubrike právny odbor – referát organizácie a vnútornej legislatívy, informuje o riadiacej dokumentácii, vydané v predchádzajúcom mesiaci. V apríli boli zverejnené:

Organizačné normy	
Smernica S-333/2020 revízia 2, zmena 0	Vykonávanie kontrol káblových kanálov, priestorov a šachiet
Smernica S-413/2018 revízia 3, zmena I	Systém vybavovania obchodného prípadu na výstupe
Smernica S-434/2019 revízia 3, zmena I	Činnosť prevádzkarne valcovňa bezšvíkových rúr
Smernica S-465/2018 revízia 3, zmena I	Výťahy – prevádzka, opravy a údržba
Pokyn PO-021/2020 revízia 1, zmena 0	Práva a povinnosti vyplývajúce zo zákona o registri partnerov verejného sektora
Pokyn PO-161/2017 revízia 2, zmena I	Ochrana nefajčiarov
Pokyn PO-210/2020 revízia 3, zmena 0	Grafický manuál Železiarní Podbrezová a.s. a hradu Ľupča
Pokyn PO-217/2020 revízia 3, zmena 0	Oznamovacia povinnosť pri úmrtí zamestnanca ŽP a.s.

Individuálne riadiace akty predsedu Predstavenstva ŽP a.s.	
Rozhodnutie č. 09/2020	Menovanie pracovného tímu pre koordináciu krokov počas vyhlásenia mimoriadnej situácie na území Slovenskej republiky súvisiacej s ochorením COVID-19 v rámci ŽP Group

Individuálne riadiace akty generálneho riaditeľa ŽP a.s.	
Rozhodnutie č. 10/2020	Úprava pracovného režimu v ŽP a.s. v dňoch 1. a 8. 5. 2020
Rozhodnutie č. 11/2020	Pracovný režim v ŽP a.s. od 1. 5. 2020

Všetky organizačné normy, individuálne riadiace akty a informačné akty sú v elektronickej forme, v platnom úplnom znení, zverejnené a všetkým zamestnancom dostupné na Intranete, v časti Dokumenty – úsek generálneho riaditeľa – prehľad vnútropodnikových noriem na adrese:

<http://dbmis/informatika/VPN/Index.htm>

Pohľad na okolie bytových domov na Kolkárni svedčí o tom, že aj tu ľuďom záleží, v akom prostredí žijú

Tohtoročné jarné upratovanie sťažili prísne opatrenia, ale kto má vzťah k prírode, toho to neodradí

Bezkontaktné do päťdesiat eur

Zdroj: TS

Klienti Slovenskej sporiteľne môžu bezpečne a pohodlne platiť kartou až do výšky 50 eur, bez potreby zadávať PIN kód. Nebude mať obmedzenú platnosť len po dobu účinnosti „lex corona“, ale natrvalo. V praxi to znamená, že od daného dátumu by už mali byť všetky banky a majitelia platobných terminálov pripravení na tieto zmeny.

Limit na jednu bezkontaktnú platbu je 50 eur, kumulatívne za viac po sebe idúcich platieb je to 150 eur. Ak však klient medzitým urobí kontaktnú platbu – napríklad si vyberie peniaze z bankomatu alebo zadá PIN kód pri platbe nad

50 eur, počítadlo na bezkontaktné platby sa vynuluje a klient môže bez zadávania PIN kódu platiť aj naďalej.

Nepredstavuje zvýšenie limitu z 20 na 50 eur vyššie riziko zneužitia?

- Aj pri bezkontaktných platbách platí, že sú bezpečné. Všade, kde je to možné, musia prebehnúť online, čiže sú posielané na schválenie do banky. Znamená to, že pokiaľ by bola daná karta z dôvodu straty či krádeže zablokovaná, bude každý pokus o platbu zamietnutý. Ak by do momentu nahlásenia blokácie karty prišlo k jej zneužitiu neoprávnenou osobou, banka klientovi peniaze vráti.

Zmení sa niečo pri platbách mobilom?

- Pri platení mobilom sa z pohľadu klienta nič nemení. Služba Apple Pay si overuje (aj autorizuje cez PIN kód alebo biometriu) všetky platby, bez ohľadu na výšku rovnako, preto používatelia nepocítia žiadnu zmenu ani pri platbách nad pôvodný limit 20 eur. Inak tomu je v prípade Google Pay, kde klient doteraz platil sumy do 20 eur iba priložením zamknutého telefónu s rozsvietenou obrazovkou a až vyššie sumy bolo potrebné autorizovať PIN kódom či biometriou. Po novom sa telefón sám prispôbi zvýšenému limitu, a teda platby do 50 eur urobí klient iba oživením telefónu.

Takúto situáciu si nikto nepamätá

Ani v našej dcérskej spoločnosti v Poľsku život nezastal

Ing. Peter Kühnel
vedúci odboru predaja a marketingu

Na aktuálnu situáciu vo firme, v krajine, aj na poľskom trhu, sme sa opýtali mgr. inž. Andrzeja Wolaka z obchodného úseku spoločnosti.

Život na celej planéte ovplyvňuje pandémia Covid-19. Môžete nám v skratke opísať, aké opatrenia platia v súčasnosti v Poľsku? Čo zaviedla vaša vláda?

- V Poľsku boli prvé obmedzenia, týkajúce sa koronavírusu, zavedené skôr, ako sa objavil prvý prípad nakazenia. O niekoľko dní neskôr, keď bol vyhlásený stav pandémie, boli zatvorené školy, služby, kostoly, obchody okrem obchodov s potravinami a stavebninami, všetky športové a zábavné podujatia boli zrušené a boli vydané odporúčania, aby ľudia zostali doma a vyhli sa akémukoľvek kontaktu.

Takúto situáciu si nikto nepamätá. Spoločnosť tieto odporúčania dodržiavala, pretože sme už mali vedomosti o vývoji v Taliansku, Španielsku a USA. Všetko toto úsilie sa vynakladá na to, aby sa získal čas, aby sa šírenie a jeho nárast rozložil v čase a aby sa zabránilo lavínovitému šíreniu pandémie. Zatiaľ to prináša požadovaný účinok. V porovnateľnom období pandémie v týchto krajinách bolo 8 až 10-krát viac nakazených ľudí ako v súčasnosti v Poľsku a dúfame, že táto krivka nárastu ochorenia sa nezvýši tak drasticky, ako sa to stalo na juhu a západe Európy alebo v New Yorku, pretože v

žiadnej krajine neexistuje systém zdravotnej starostlivosti, ktorý by bol na takúto pandémiu pripravený.

Akým spôsobom funguje v tomto období práca vo firme?

- Život a zdravie ľudí sú jednou stranou mince, ale trpí aj hospodárstvo. V Slovrure pracujeme v dvoch skupinách, striedavo jeden deň z domu a kancelárie. Týmto spôsobom každý z nás stretáva dvakrát menej ľudí a dvakrát

zriedkavejšie, vzdialenosti medzi pracovníkmi v kancelárii sú bezpečné.

Čo očakávate v najbližšom období? Ako sa správa poľský trh?

- Dodávky našim zákazníkom sa uskutocnili bez väčších problémov a marcový obrat sa nelíšil od priemeru. Vieme však, že ide o zotrvačnosť rozbehu z predchádzajúcich mesiacov. Iba niekoľko nasledujúcich týždňov ukáže pravú tvár, ako to v našom priemysle vyzerá.

Dúfame, že nedôjde k tragédii, pretože práca v niektorých odvetviach hospodárstva, ktorým

dodávame, úplne nezastala. Existujú však stovky tisícov malých podnikov, servisných zariadení, ktoré museli úplne zastaviť svoju činnosť a nemajú žiadnu šancu zaradiť si peniaze.

Za účelom ochrany pracovných miest bol pre nich spustený vládny podporný program, ktorého hodnota sa odhaduje na viac ako 230 miliárd zlotých (PLN), čo je takmer 10 percent HDP. Keď taketo obrovské peniaze pôjdu na štátnu pomoc nemožno očakávať nič iné ako recesiu.

Dá sa len dúfať, že graf tejto

“ Život a zdravie ľudí sú jednou stranou mince, ale trpí aj hospodárstvo. V Slovrure pracujeme v dvoch skupinách, striedavo jeden deň z domu a kancelárie.

recesie bude tvoriť písmeno V alebo U – hneď ako do nej spadneme, rýchlo sa vrátíme späť. Máme to šťastie, že sme prinajmenšom spojení so stavebným priemyslom, a práve stavebníctvo ekonomia vidia ako „lokomotívu“, ktorá nás

vytiahne z hospodárskeho kolapsu.

Na verejné investície, okrem iného do infraštruktúry, energetiky a životného prostredia v Poľsku, bolo pridelených ďalších 30 miliárd PLN, čo má dať ekonomike impulz na obnovenie a prekonanie krízy.

Zo sveta ocele

Zdroj: ekonomika.sme.sk

Európska únia vypracovala zoznam produktov z USA, na ktoré sa budú vzťahovať odvetné clá za predĺženie amerických ciel na import ocele a hliníka z Európy.

Prezident USA Donald Trump v januári podpísal vyhlásenie o predĺžení ciel vo výške 25 percent na európsku oceľ a 10 percent na hliník a produkty z týchto kovov, ako sú oceľové klince a hliníkové káble, pretože sa dovoz týchto výrobkov zvýšil. Rozhodnutie o predĺžení ciel na import kovov nadobudlo účinnosť 8. februára, pričom Argentína, Austrália, Brazília, Kanada, Mexiko a Južná Kórea majú aj naďalej výnimky a sú oslobodené od týchto ciel.

Únia teraz navrhuje zaviesť v priebehu troch rokov clá na zapaľovače vo výške 20 percent, na plastové komponenty pre nábytok vo výške 7 percent a zvýšiť clá na hracie karty, ktoré sú aktuálne na úrovni 10 percent o ďalších 4,4 percenta.

Hovorca Európskej komisie v pondelok uviedol, že opatrenia boli navrhnuté tak, aby boli úmerné americkým clám. Povedal tiež, že súčasná kríza názorne ukazuje, aké dôležité je udržať obchod a zásobovacie reťazce otvorené.

„Očakávame od našich partnerov, že v snahe pomôcť pri zotavovaní odstránia akékoľvek nezákonné clá vrátane tých, ktoré sa týkajú ocele a hliníka,“ uviedol hovorca.

Európska únia bude musieť informovať Svetovú obchodnú organizáciu o svojich plánoch. Tieto opatrenia by mali nadobudnúť účinnosť 8. mája, čo umožní obom stranám rokovať.

USA zaviedli od roku 2018 clá na dovoz kovov z Únie a ďalších krajín, ako sú Čína a Japonsko, pričom ako dôvod uviedli národnú bezpečnosť. Pre výrobcov z Únie to znamenalo ročné clá vo výške 6,4 miliardy eur, čo viedlo blok k zavedeniu odvetných ciel na dovoz z USA vo výške 2,8 miliardy eur, a to vrátane ciel na import kukurice, arašidov, bourbonu, džínsov či amerických motocyklov.

Súťaž medzi zmenami – centrálna údržba

Rozhodujúca bola tímová spolupráca a súčinnosť zamestnancov

T. Kubej
noviny@zelpo.sk

Už deviaty rok prebieha v akciovej spoločnosti Železiarne Podbrezová súťaž medzi pracovníkmi zmenami vo výrobných a servisných prevádzkach, do ktorej sú zapojené pracovné kolektívy kategórie „R“ z oceliarnie, valcovne bezšvíkových rúr, ťahárne rúr, centrálnej údržby, energetiky, dopravy a odboru riadenia a zabezpečenia kvality. Kritéria súťaže sú zamerané na kvalitu, výsledky hospodárenia, dodržiavanie zásad bezpečnosti pri práci a reklamácie, a sú vyhodnocované a zverejňované na vývesných tabuliach prevádzkarní. Ako každý rok, aj teraz vám predstavujeme víťazné kolektívy jednotlivých prevádzkarní.

O priebehu súťaže v centrálnej údržbe nás informoval Ing. Ladislav Bizub, vedúci ekonomického oddelenia:

Ako pokračovala súťaž medzi zmenami v minulom roku?

- V roku 2019 pokračovala súťaž medzi zmenami aj v prevádzkovej strojnovej údržbe a elektroúdržbe výrobných prevádzkarní. Od zavedenia súťaže prešiel určitý čas, preto sledovanie a hodnotenie jednotlivých kritérií sa už stalo súčasťou každodenných úloh.

Kritériá súťaže sú rovnaké ako každý rok, alebo pribudli v minulom roku nové hodnotiace prvky?

- Poslaním prevádzkových údržieb je zabezpečiť prevádzky schopný stav technologického zariadenia výrobných prevádzkarní tak, aby výroba nebola obmedzovaná, a tým mohla plniť plánované požiadavky. Čas potrebný na odstránenie porúch a kvalita vyko-

návaných opráv majú priamy vplyv na prestoje výrobných zariadení. Preto pôvodné kritéria súťaže, ktoré sa v minulých rokoch osvedčili, ostali zachované. Dôkazom toho je ukazovateľ limit poruchovosti, ktorý bol dodržaný v každej výrobnej prevádzkarni.

Čo najviac ovplyvňovalo priebeh súťaže?

- Priebeh súťaže ovplyvňoval nielen počet porúch na zariadeniach, ale najmä čas potrebný na ich odstránenie. A na uvedený čas mala vplyv obsadenosť zmien. Nie vždy však boli jednotlivé zmeny plne obsadené. Na niekoľko pracovných režimov prevádzkových údržieb je prispôsobený režim výrobných prevádzkarní, na celkové výsledky mala vplyv aj zmena pracovného režimu v oceliarni od septembra 2019.

Predstavíte nám víťazné kolektívy za rok 2019?

- Na niekoľko výrobných prevádzkarní valcovne bezšvíkových rúr, oceliarní a ťahárne rúr majú rozdielne technologické zariadenia, tak aj vyhodnotenie plnenia kritérií sa robilo samostatne podľa jednotlivých prevádzkarní. V minulom roku sa víťazom stala v prevádzkovej strojnovej údržbe a elektroúdržbe vo valcovni rúr – zmena D, v oceliarni – zmena C a v ťahárni rúr – zmena B.

Čo postavilo víťazné zmeny do popredia pred ostatné kolektívy?

- Tímová spolupráca pracovných kolektívov a najmä súčinnosť zamestnancov prevádzkovej strojnovej údržby a prevádzkovej elektroúdržby pri spoločnom odstraňovaní porúch, čím dokázali znížiť výrobný prestoj z dôvodu porúch na minimum.

S Ing. Vladimírom Sotákom ml., obchodným riaditeľom ŽP a.s.

Určite si chceme postavenie v rámci Európskej únie a sveta udržať

O. Kleinová
noviny@zelpo.sk

dokončenie zo strany 1

zákazníkov prijímať tovar a zabezpečiť vykládku sú značne obmedzené. Preto výrobný v spolupráci s technickým úsekom, pripravili rozšírené možnosti skladovania tovaru v rámci podniku. Napriek týmto skutočnostiam je priemerná denná nákladka a expedícia zabezpečovaná priebežne v dostatočnom objeme.

Nielen koronavírus, sú aj ďalšie faktory, ktoré ovplyvňujú oceliarsky priemysel.

- Tých faktorov je mnoho, či už

sú to clá zo strany USA na dovoz bezšvíkových rúr, nízka cena ropy na svetových trhoch a jej vplyv na investície v ťažobnom priemysle a s ním súvisiaci pokles spotreby presných rúr, tlak Európskej únie na znižovanie emisií výrobcov, bez ohľadu na štruktúru priemyslu v Európe, jej sebestačnosť a už zavedené opatrenia na podporu ekológie a mnohé ďalšie.

Aký je postoj ESTA (Európskej asociácie výrobcov oceľových rúr) k problematike?

- Predstavitelia ESTA reagujú opakovane na vzniknutú situáciu v našom odvetví a písomne apelujú na Európsku komisiu, aby zastavila postupné uvoľňovanie ciel a kvót na dovoz bezšvíko-

vých rúr do krajín Európskej únie z tretích krajín. Vo svojich stanoviskách ESTA žiada o zohľadnenie nárastu objemu dovážaného do Európskej únie za posledné roky, ktorý má narastajúci trend. Takisto upozorňuje na čerpanie kvót jednotlivých importujúcich krajín v priemere nad 70 percent prideleného ročného objemu len za necelé štyri mesiace. Na reakciu a stanovisko Európskej komisie stále čakáme.

Ako vidíte najbližšie týždne?

- Z pohľadu obchodného úseku je našou úlohou v spolupráci s dcérskymi obchodnými spoločnosťami zabezpečiť dostatok zákaziek na máj tak, aby sme plynule pokračovali vo výrobnom procese a neboli závislí od zatiaľ imaginárnej pomoci zo strany štátu. Zároveň budeme pozorne sledovať rozhodnutia našej vlády na podporu a rozvoj ekonomiky Slovenska v porovnaní s ostatnými krajinami Európskej únie, pretože nás čaká silný konkurenčný boj a určite si chceme naše postavenie v rámci Európskej únie a sveta udržať.

“ Našou úlohou je zabezpečiť dostatok zákaziek na máj, aby sme plynule pokračovali vo výrobnom procese a neboli závislí od zatiaľ imaginárnej pomoci zo strany štátu.

Ponuka pre zamestnancov ŽP a.s. a dcérskych spoločností

www.kia.sk

Špeciálna ponuka Kia

len pre zamestnancov Železiarní Podbrezová

MODELY KIA CEED
ZĽAVA AŽ DO **13%**

KIA RIO
ZĽAVA AŽ DO **9,5%**

KIA SPORTAGE
ZĽAVA AŽ DO **14%**

KIA STONIC
ZĽAVA AŽ DO **8,5%**

Dokonalé modely Kia so špeciálnym cenovým zvýhodnením exkluzívne pre zamestnancov Železiarní Podbrezová.

The Power to Surprise

Spoločnosť Kia pripravila exkluzívne pre zamestnancov Železiarní Podbrezová špeciálne cenové zvýhodnenie na vybrané modely Kia. Vyberte si z rodiny dokonalých modelov Kia Ceed – Ceed, Ceed SW, XCeed a ProCeed so zľavou až do 13%, alebo športové SUV Kia Sportage so zľavou až do 14%, mestský crossover Kia Stonic so zľavou až do 8,5%, či obľúbený mestský model Kia Rio so zľavou až 9,5% z ceny vozidla. Všetky modely Kia sú maximálne bezpečné, mimoriadne priestranne, s inteligentnou výbavou a najnovšími technológiami. Samozrejmosťou je jedinečná 7-ročná záruka. Pre viac informácií kontaktujte Vášho najbližšieho predajcu Kia: Motor-Car Banská Bystrica spol. s r.o. Máme auto pre každého.

Motor-Car Banská Bystrica spol. s r.o.

Zvolenská cesta 48 • 974 05 Banská Bystrica
info.bystrica@motor-car.sk • Tel.: 048/471 13 03

Kombinovaná spotreba paliva 4,6 – 9,0 l/100 km, emisie CO₂: 121 – 204 g/km / WLTP. *Záruka 7 rokov/150 000 km. Obrázok je ilustračný.

Maturitné skúšky budú vykonávané administratívne

Z podkladov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR spracoval T. Kubej

Na základe mimoriadnej situácie sa v školskom roku 2019/2020 vyučovanie pre posledné ročníky v stredných školách končí 7. mája. Dátum vystavenia vysvedčenia z posledného ročníka strednej školy tak pripadá na termín 7. máj 2020. Vysvedčenie posledného ročníka strednej školy vydá stredná škola spolu s maturitným vysvedčením najneskôr 30. júna 2020.

V gymnáziách, stredných odborných školách, konzervatóriách, školách umeleckého priemyslu a stredných športových školách sa interná časť maturitnej skúšky, vrátane teoretickej časti a praktickej časti, vykonáva administratívne. Platí to samozrejme aj pre Súkromnú spojenú školu Železiarne Podbrezová.

Hodnotenie v predmete internej časti maturitnej skúšky sa získa ako aritmetický priemer známok z tohto predmetu alebo skupiny príbuzných predmetov. Do aritmetického priemeru známok sa započítajú koncoročné známky zo všetkých ročníkov a polročné známky z posledných dvoch ročníkov. V osemročnom vzdelávacom programe sa do aritmetického priemeru známok započítajú koncoročné známky z posledných štyroch ročníkov

a polročné známky z posledných dvoch ročníkov.

Riaditeľ strednej školy určí do 7. mája 2020 skupiny príbuzných predmetov, ktorých známky budú započítané do hodnotenia maturitného predmetu. Aritmetický priemer a výslednú známku v predmete internej časti maturitnej skúšky kontrolujú dvaja skúšajúci členovia predmetovej maturitnej komisie a schvaľuje ho predseda školskej maturitnej komisie do 11. mája 2020. Výsledné známky sprístupní škola do 12. mája 2020. Ak plnoletý žiak alebo zákonný zástupca neploletého žiaka nesúhlasí s výslednou známku z niektorého predmetu, písomne to oznámi škole do 15. mája 2020. Administratívne vykonanie internej časti maturitnej skúšky sa nevzťahuje na predmet dobrovoľnej maturitnej skúšky. Žiadosť o uskutočnenie internej časti maturitnej skúšky z dobrovoľného predmetu je možné písomným oznámením zrušiť do 7. mája 2020.

Interná časť maturitnej skúšky sa koná v termíne od 25. mája do 13. júna 2020 pre žiakov, ktorí nesúhlasia s výslednou známku alebo neboli administratívne hodnotení. Riaditeľ strednej školy najneskôr do 7. mája 2020 schvaľuje maturitné témy internej časti maturitnej skúšky, ktorých súčasťou

je aj zoznam učebných pomôcok, ktoré môže žiak počas skúšky používať. Interná časť maturitnej skúšky je neverejná a môže sa konať aj dištančne, ak sú členovia komisie a žiak spojení prostredníctvom videokonferencie. Žiak vykoná internú časť maturitnej skúšky zo všetkých predmetov spravidla v jeden deň, najviac však v priebehu dvoch pracovných dní. Výber konkrétnej formy praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky závisí od povahy študijného odboru, materiálnych a personálnych podmienok strednej odbornej školy a aktuálnej epidemiologickej situácie.

Praktická časť odbornej zložky maturitnej skúšky sa vykoná vo forme a s obsahom, ktoré riaditeľ strednej školy prispôbi podľa aktuálnych možností strednej školy, pracoviska praktického vyučovania alebo pracoviska zamestnávateľa. Komunikácia medzi strednou školou a žiakom sa uskutočňuje cez informačný systém strednej školy alebo elektronicky v nasadenom podobe alebo poštou. Rozhodujúci je dátum doručenia strednej školy.

Komisionálne skúšky za prvý polrok alebo za druhý polrok zrealizuje stredná škola pre žiakov riadne prihlásených na internú časť maturitnej skúšky do 7. mája

2020 dištančne alebo prezenčne. Opravnú maturitnú skúšku za školský rok 2018/2019 vykoná žiak z externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky v termíne od 3. do 8. septembra 2020.

Žiak, ktorý má záujem vykonať externú časť maturitnej skúšky z cudzieho jazyka, sa prihlási na externú časť maturitnej skúšky do 30. júna 2020 v strednej škole, v ktorej

Súkromná
SPOJENÁ ŠKOLA
Železiarne Podbrezová

vykonával maturitnú skúšku. Externá časť maturitnej skúšky z cudzieho jazyka sa koná 4. septembra 2020. Ak žiak z externej časti maturitnej skúšky získa úspešnosť viac ako 33 percent, škola na žiadosť žiaka vydá potvrdenie o výsledku externej časti maturitnej skúšky z cudzieho jazyka.

Klasické maturity tento školský rok nebudú. Hodnotenie žiak získa ako aritmetický priemer známok. Archívne foto: J. Čieľ

*** čitateľská súťaž ***čitateľská súťaž ***čitateľská súťaž ***čitateľská súťaž ***čitateľská súťaž ***čitateľská súťaž ***čitateľská súťaž ***

Elektromontéri sa učili o rok dlhšie ako ostatné profesie

Z archívnych materiálov spracovala O. Kleinová

Železiarne Podbrezová v roku 2020 oslavujú už stoosemdesiat rokov svojej existencie. Ich bohatý vývoj si v tomto roku pripomíname aj na stránkach Podbrezovana prostredníctvom čitateľskej súťaže. Vašou úlohou je pozorne čítať a prostredníctvom ústrižkov odpovedať na otázky, ktoré následne zašlete do redakcie. V každom vydaní Podbrezovana žrebujeme jedného výhercu, ktorý bude vecne odmenený. O záverečnú Cenu generálneho riaditeľa ŽP a.s. však budú súťažiť len tí, ktorí správne odpovedia na všetky otázky. Držíme vám prsty. Potešíte nás, ak prispejete zaujímavými námetmi a tipmi súvisia-

cimi s našou históriou k sporeniu obsahu novín.

Podbrezovské železiarne už od svojho vzniku predstavovali továrenskú veľkovýrobu, ktorej technológia si vyžadovala náročný prístup. Predbežné plány potrieb kvalifikovaných robotníkov vypracoval ešte pred rokom 1840 M. Raffelsberger. Vedenie priebežne vysielalo jednotlivcov za skúsenosťami do západných a predlitovských krajín a tí potom odovzdávali svoje skúsenosti ďalej. Provizórnym školiacim strediskom sa stala klinčiareň v Hronci a kováčska dielňa v Podbrezovej. Prípravou budúcich odborníkov boli poverení bankský radca M. Moschic a J. Lehotský, ktorí požiadali Hornokomornogrofský úrad v Banskej Štiavnici o zriadenie uč-

ňovskej školy so sídlom v Hronci.

V podbrezovských železiarňach bola prvá škola pre učňov zriadená už v roku 1869, kedy podľa nariadenia komornogrofského úradu v Banskej Štiavnici č. 311/1869, závodný kontrolór Július Lehotský začal v júli odborne vyučovanie osemnástich učňov v strojnictve, kreslení a v teoretických predmetoch. V ďalších rokoch pokračovalo školenie učňov pod vedením jedného inžiniera a jedného podúradníka.

V roku 1893 bolo tridsaťosem a v roku 1895 už štyridsaťpäť učňov. Prijatie záujemcov do učebného pomeru bolo podmienené uzatvorením učebnej zmluvy, v ktorej boli stanovené kritéria doby učňovského pomeru, spôsobu ubytovania, stravovania, odievania, mzdy počas učenia a platenia nemocenského poistenia. Vyučovacím jazykom v učňovskej škole bol maďarský jazyk.

Výučným listom, ktorý vydával Priemyselný spolok v Brezne, získal absolvent oprávnenie stať sa pomocníkom tovariša. Na základe Zákona pre vznik verejných učňovských škôl na území Slovenska č. 117/884, sa na továrenskú prácu mohli využívať aj deti od dvanásť rokov veku. Pracujúce deti zaškolovali formou „technického minima“ od roku 1887. V tom čase pracovalo vo valcovni stodvadsaťštyri, v kováčni trinásť, v Piesku a Chvatimechu stotridsaťpäť detí. O štyri roky ich bolo už spolu dvestosedemdesiatšedem.

V osade pri fabrike si budovali vlastné školstvo aj pre deti. Zaslúžil sa o to vtedajší ministerský radca Anton Kerpely. Pod dozorom ministerstva financií bola 1. februára 1884 otvorená škola, hoci vo veľmi skromných podmienkach, len v jednej izbičke obytného domu na západnom konci kolónie Dolný planier, v dome č. 67. V novozaloženej škole sa od prvého

ročníka vyučovalo maďarsky. Zapisaných bolo prvých pätnásť žiakov do jednej triedy, vo veku 10 až 14 rokov. Postupne žiaci pribúdali, a tak sa v druhom školskom roku už učili v dvoch miestnostiach.

V školskom roku 1885/86 už táto miestnosť nestačila. Riaditeľ železiarní Wilhelm Wagner požiadal o výstavbu novej školy. V roku 1891 ju prevzal pod svoju pôsobnosť štát. Ministerstvo školstva a národnej osvety zriadilo 14. mája 1923 Štátnu meštiansku školu zmiešanú v osade Podbrezová. Správa štátnej ľudovej školy a meštianskej školy boli zlúčené.

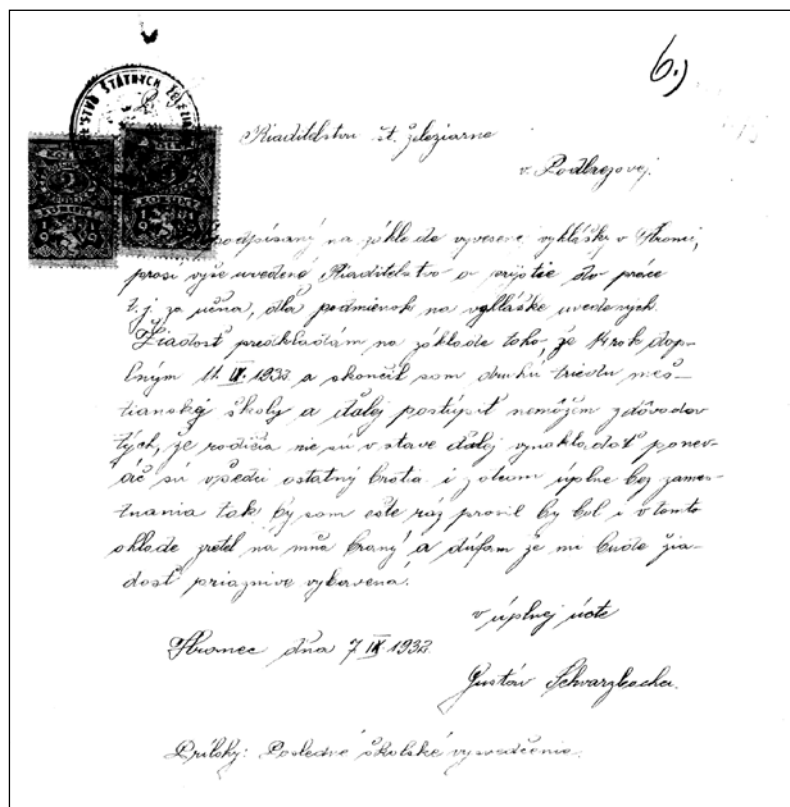
Objekt však nevyhovoval meštianskej škole, preto bola 26. marca 1925 odovzdaná do užívania nová budova meštianskej školy. Bola to akási prípravka pre ďalšie štúdium. Otvorených bolo šesť tried a počet žiakov bol dvestopäťdesiat.

Dvadsať rokov 20. storočia boli poznamenané ťažkým dopadom hospodárskej krízy, čo značne vplývalo aj na ďalší vývoj výchovy dorastu. Výroba v železiarňach bola ohrozená, a tak aj prijímanie učňov bolo pozastavené. Výučba bola obnovená až v roku 1925, v profesiách – strojní, zámočník, sú-

stružník, elektromontér, klampiar a kováč.

Priemyselný spolok, ktorý vydával výučné listy, zanikol. Vzniklo Živnostenské spoločenstvo v Brezne, ktoré prevzalo učňovské školenie a malo oprávnenie vydávať výučné listy. Dňa 1. októbra 1930 do tohto spoločenstva vstúpili aj Štátne železiarne Podbrezová. So vstupom do spoločenstva sa podmienky na usporiadanie učňovských pomerov značne zmenili. Výučba v tom čase trvala tri roky, o rok dlhšie sa učili len elektromontéri, ktorí mali výnimku v dôsledku náročnejších požiadaviek.

Doba výučby mohla byť aj predĺžená, ak učeň nesplnil požiadavky Živnostenského úradu. V roku 1935 sa na budúce povolanie pripravoval dorast v Odbornej škole hutníckej pre učňov živnosti hutnícko-strojníckej Štátnych železiarní a oceliarní v Podbrezovej. Škola sa nachádzala v budove Štátnej meštianskej školy v Podbrezovej. V roku 1937, keď začala strojárka výroba v Piesku, bola vytvorená prvá Závodná učňovská škola v Podbrezovej, so sídlom v Piesku. A tu sa začali písať dejiny organizovanej výučby v Podbrezovej.

Žiadosť o prijatie za učňa z roku 1932.

Foto: archív redakcie

Kupón č. 9

Súťažná otázka č. 9:

Kedy sa podbrezovské železiarne zapojili do Živnostenského spoločenstva?

Odpoveď:

Meno a priezvisko, os. číslo, prevádzkareň/útvár:

Správne odpovede zasielajte na vystrihnutom kupóne do redakcie Podbrezovana, najneskôr do desiatich dní od vydania aktuálneho čísla.

Pomoc pre naše pľúca

Zdroj: Magazin Bild, foto: pexels.com

COVID-19 napáda pľúca. Zlepšenie ich fungovania, ochrana, dokonca aj urýchlenie procesu hojenia sú možné nielen pomocou množstva čistého vzduchu. V mnohých domácnostiach ich denne používame pri príprave jedla, ale možno nie každý vie, že práve tieto ingrediencie pomáhajú našim pľúcam.

Petržlenová vňať

Je to ozajstná liečivá bylina. Nie je len močopudná, vďaka čomu čistí obličky, ale obsahuje aj vysoký obsah apigenínu. Vedci už pred rokmi zistili, že flavonoidová zlúčenina je rakovinovým strážiacom. Zameriava sa predovšetkým na rakovinotvorné bunky pľúc. Stačí veľká lyžica petržlenovej vňate do polievky a je to výborná prevencia.

Cesnak

Za tajomstvom mnohých ľudí, ktorí sa dožili vysokého veku, sa skrýva užívanie jedného strúčika cesnaku denne. Hľuza je jednou z najdôležitejších zložiek stredomorskej kuchyne, ktorú propagujú odborníci na výživu. Obsahuje antibiotiká a má magickú silu, ktorá liečivo pôsobí na dýchaciu sústavu.

Alicín eliminuje baktérie spôsobujúce choroby pľúc a dýchacích ciest.

Jablká a paradajky

Dobrou správou pre fajčiarov je, že pľúcne funkcie sa výrazne zlepšili u ľudí, ktorí jedli denne v priemere najmenej dve paradajky a jablko. Okrem toho, veľká spotreba paradajok a jabĺk prispieva k tomu, že vekom podmienené zníženie funkcie pľúc, aj bez fajčenia, sa merateľne spomaľuje.

Brokolica

Prestať s fajčením je ťažké a mnoho ľudí trpí tým, že nevie prekonať svoju závislosť. Vynikajúcou zeleninou sprevádzajúcou fajčiarov na ceste k odvykaniu je brokolica. Všetci máme špecifický gén s názvom NRF2, ktorého úlohou je chrániť bunky pred znečisťujúcimi látkami a inými toxínmi. U fajčiarov je aktivita tohto génu výrazne znížená, čo okrem iného vedie k tomu, že sa postihnuté pľúcne mechaniky zotavujú horšie. Vedci zistili, že sekundárna rastlinná látka sulforafán obsiahnutá v brokolici je schopná znovu obnoviť liečivý gén.

Kurkuma

Považuje sa za jednu z najlepších potravín pre pľúca, vďaka obsahu kurkumínu, čo je chemikália, ktorá dodáva koreniu typickú žltú farbu a má množstvo zdravotných výhod.

Banány

Banány sú bohaté na draslík, vlákninu a vitamín C. Považujú sa za doslova hnaciu silu výživy a môžu byť obzvlášť prospešné, po-

kiaľ ide o zdravie pľúc. Štúdie ukazujú, že draslík, nachádzajúci sa v banánoch, pomáha pľúcam sťahovať sa a rozširovať, čo napomáha dýchaniu.

Listová zelenina

Zelená listová zelenina, ako je špenát, rukola a kapusta, sú plné živín vrátane vlákniny, minerálov, antioxidantov a vitamínov. Tieto všetky látky podporujú zdravie pľúc. Obzvlášť v tomto období by mali byť priam nevyhnutnou súčasťou vášho jedálnička.

Zelený čaj

Šálka zeleného čaju v sebe skrýva množstvo polyfenolov a antioxidantov, o ktorých je známe, ako zistili rôzne štúdie, že pomáhajú potláčať rast buniek rakoviny pľúc. Okrem toho, jeden výskum ukázal, že pravidelná konzumácia zeleného čaju znižuje riziko rozvoja chronickej obštrukčnej choroby pľúc.

Zmeny pri nosení rúšok

Od 21. apríla platia pri nosení ochranných rúšok nové pravidlá. Podľa nariadenia hlavného hygienika SR Jána Mikasa je zákaz vychádzať a pohybovať sa na verejnosti bez prekrytia horných dýchacích ciest. Nos a ústa musia byť prekryté napríklad rúškom, šatkou alebo inými prostriedkami, ktoré bránia šíreniu kvapôčok, a to s výnimkou:

- detí vo veku do dvoch rokov,
 - osôb so získanými poruchami autistického spektra,
 - osôb v uzavretom vozidle, ak sú všetky osoby vo vozidle zo spoločnej domácnosti,
 - vodičov verejnej dopravy, ktorí sú sami v uzavretej kabíne,
 - osôb žijúcich v spoločnej domácnosti pri pohybe v prírode, ak je ich vzdialenosť od iných minimálne dvadsať metrov,
 - osôb nežijúcich v spoločnej domácnosti pri pobyte v prírode, ak je ich vzájomná vzdialenosť minimálne dvadsať metrov.
- Pred prekrytím horných dýchacích ciest je potrebné umyť si ruky mydlom a vodou alebo použiť dezinfekciu na báze alkoholu. Pri nasadení je potrebné zakryť si nos a ústa tak, aby medzi tvárou a rúškom neboli žiadne medzery.

Kýchajú aj alergici

Zdroj: RUVZ BB

Ak stretnete kýchajúceho človeka, neznamená to, že musí mať koronavírus. Príchod jari mnohým prináša alergie. A preto nie je nič výnimočné stretávať sa s kýchajúcimi alergikmi.

Medzi príznakmi sezónnej alergie patrí často kýchanie a takzvaná kongescia, upchatý nos aj svrbenie očí. Podľa RNDr. J. Lafférsovej z oddelenia lekárskej mikrobiológie RUVZ v Banskej Bystrici, na celom území Slovenska sa rozbehla peľová sezóna brezy. Prognóza peľovej situácie v SR na tieto a nasledujúce dni nie je pre alergikov najhoršia – skončila peľová sezóna jelše a liesky a aj keď sa rozbehla peľová sezóna brezy, okrem Bratislavy a teplejších oblastí Slovenska, bude kvôli nízkym nočným teplotám

jeho množstvo vo vzduchu podstatne nižšie. V ovzduší sa okrem brezy bude vyskytovať peľ topofa, jaseňa, vrb, javora, hrabu, duba a brestu. Pokles denných hladín peľu bude naďalej ovplyvňovaný najmä zrážkovou činnosťou a nočným ochladením.

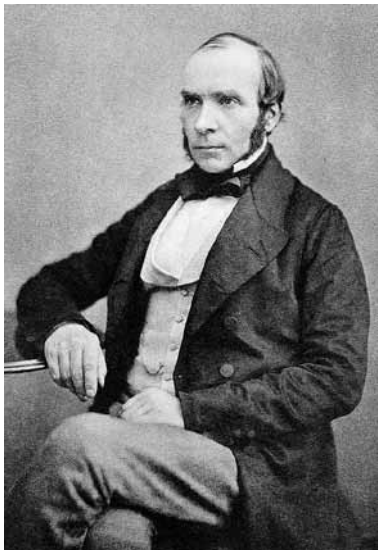

Inšpirujeme sa poznaním minulosti

Mgr. Vladimír Homola
kastelán hradu Ľupča

V týchto dňoch každý z nás podstupuje ťažké skúšky, ale je to čas, kedy v sebe môžeme objaviť aj ušľachtilé hodnoty. Buďme nápomocní svojim najbližším, rodine, starším a spolupracovníkom. Snažme sa byť silní, byť vzorom pre svoje deti a okolie, nepanikárme, ale inšpirujeme iných zodpovednosťou a ľudskosťou. Nebojme sa budúcnosti, pomôžeme si vzájomne fyzicky či psychicky a rozlišujeme realitu, polopravdy a klamstvá.

Poznanie minulosti nám poskytuje mnoho príkladov, ktoré nás môžu viesť aj v súčasnosti. Úlohou historika je študovať, premýšľať a informovať. Verím, že rozumom a srdcom sa z tejto zložitej situácie dostaneme a dovoľte, aby som

John Snow bol britský lekár a priekopník zavádzania anestézie a hygieny

vás inšpiroval príbehom o lekárovi z 19. storočia v jeho boji proti epidémii cholery.

John Snow (1813 – 1858) bol londýnsky lekár, ktorý sa prvýkrát preslávil prácou s anestéziou. Snow dosiahol takú odbornosť, že osobne podával chloroform kráľovnej Viktórii, keď porodila dve zo svojich detí. Snow bol tiež silným oponentom miasmatickej teórie chorôb, ktorá tvrdí, že choroby sú spôsobené kontaminovaným, škodlivým vzduchom.

Teória miasmy (tiež nazývaná v angličtine miasmatic theory) je zastaraná medicínska teória, ktorá hovorila, že choroby ako napríklad cholera, chlamýdiu alebo čiernu smrť/mor – spôsobenú miasmou (μῆλασμα, v starogréckom jazyku „znečistenie“) – zapríčiňuje „zlý vzduch“, známy tiež ako nočný vzduch. Teória sa domnievala, že pôvod epidémií bol spôsobený miasmou, ktorá pochádza z hniúcich organických látok.

Aj keď teória miasmy bola zvyčajne spájaná so šírením choroby, niektorí akademici na začiatku 19. storočia navrhli, aby sa táto teória rozšírila aj na ďalšie oblasti, napríklad človek by sa mohol stať obézny vdychnutím zápachu jedla. Teória miasmy bola akceptovaná už od staroveku v Európe a Číne. Teóriu nakoniec vedci a lekári zavrhl po roku 1880 a nahradili teóriou zárodkov, ktoré stoja za vznikom špecifických chorôb. Kultúrne presvedčenie o odstránení zápachu však viedlo k tomu, že čistenie odpadu je pre mestá veľkou prioritou a samozrejmosťou.

V prvej polovici 19. storočia bol však Londýn špinavým miestom.

Ľudský odpad sa zhromažďoval v interiéroch v komorových nádobách, ktoré sa vyprázdňovali do podzemných žump. Po vyčistení žump sa ich obsah (v najlepšom prípade) vyhodil do Temže, alebo (v najhoršom prípade) odhodil na ulicu. Ak si predstavíme neznesiteľný zápach, ktorý toto nadmerné množstvo nespracovateľného odpadu spôsobilo, je ľahké pochopiť, prečo teória miasmy dávala zmysel expertom v oblasti verejného zdravia v 19. storočí.

Jednou z najsmrteľnejších chorôb, ktorá postihla Londýňčanov v 19. storočí, bola cholera. Ľudia postihnutí cholerou strácajú väčšinu svojej telesnej tekutiny hnačkou a často zomierajú do jedného dňa. Väčšina prípadov cholery v Londýne bola epidemická vonkajšia súvislosť (súčasť rozšíreného prepuknutia choroby v konkrétnom čase), nie endemická vonkajšia súvislosť (kvôli viac alebo menej konštantnej úrovni choroby v populácii). Pred rokom 1854 v Londýne došlo k dvom hlavným ohniskám cholery. Jedno v rokoch 1831 – 1832, ktoré zabilo vyše 6 000 ľudí, a ďalšie v rokoch 1848 – 1849, ktoré zabilo vyše 14 000 ľudí.

Koncom 40. rokov 19. storočia bol lekár John Snow presvedčený, že miasma nie je príčinou cholery. Namiesto toho Snow veril, že cholera bola prenášaná vodou. V roku 1849 vydal brožúru s názvom „O spôsobe komunikácie v cholere“. V nej uvádza niekoľko záznamov z prvej ruky a z druhej ruky o prepuknutí cholery ako o prepuknutí choroby bodového pôvodu, kde sa choroba šíri cez jediný zdroj k jej obetiam.

V roku 1849 v spomínanom časopise Snow tvrdil, že miasma je nesprávny tvrdením, ale ešte neoznačil vodu ako hlavný zdroj prenosu cholery. K tomuto ziste-

niu sa dopracoval postupne na základe ďalších experimentov a vyšetrovania náklady cholery v mestskej časti Soho, o čom sa dočítate v ďalšom čísle.

Morový lekár v 17. storočí a jeho typické oblečenie s ochrannou maskou proti zápachu

Spomienky

„Kto v srdciach žije, neumiera.“
Dňa 22. apríla uplynulo deväť rokov odvtedy, ako sme sa navždy rozlúčili s naším drahým manželom, otcom, starým otcom, bratom a švagrom

Rudolfom HAVRANOM z Podbrezovej.
Spomíname s láskou a úctou

„Len kytičku kvetov z lásky na hrob môžeme ti dať, pokojný spánok priateľ, tichú modlitbu odriekať a s bolesťou v srdci spomínať.“
Dňa 28. apríla uplynulo trinásť rokov odvtedy, ako nás navždy opustil náš drahý syn, manžel, otec, starý otec a brat

Ján KÁN ZLÚKY z Brezna.
S láskou a úctou spomíname

Dňa 2. mája sme si pripomenuli šesťnásť rokov odvtedy, ako nás navždy opustila milovaná mama
Elena SÁSIKOVÁ z Brezna.
S láskou a úctou spomínajú dcéry Soňa a Ľubka s rodinou

„Žijeme život bez neho a predsa s ním. Chýba nám, ale v srdci každého z nás je miesto, v ktorom iba pre neho je priestor.“
Dňa 10. mája si pripomenieme smutné piate výročie odvtedy, čo nás navždy opustil náš milovaný syn
Jaroslav VRBICKÝ z Jasenia.
Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.
S láskou a úctou spomínajú rodičia, sestry s rodinami, deti, ostatná rodina a kamaráti

Pripomíname si
Deň víťazstva nad fašizmom

Európa oslavuje ôsmeho
a Rusko deviateho mája

Zdroj: TASR

Skôr narodení si určite pamätajú, že v minulosti sme si Deň víťazstva nad fašizmom pripomínali 9. mája. Po páde socializmu sa oslavy tohto sviatku presunuli na 8. mája, v Rusku ho dodnes slávia 9. mája. Viete, prečo je to tak?

Dňa 7. mája 1945 o 2.41 hod. bola v sídle štábu západných spojeneckých vojsk v Remeši podpísaná kapitulácia, ktorú okrem predstaviteľov Nemecka podpísalo osem spojeneckých generálov zo ZSSR, Veľkej Británie, USA a Francúzska, pričom sa 8. mája 1945 do 23.01 hod. mali ukončiť všetky boje. Sovietske vedenie však chcelo, aby sa akt podpisu dokumentu zopakoval v noci z 8. na 9. mája 1945 v sídle sovietskeho štábu v Berlíne-Karlhorste.

Historik Vojenského historického ústavu Igor Baka v spojitosti s oslavou Dňa víťazstva – v európskych štátoch 8. mája, v Ruskej federácii a niektorých krajinách bývalého ZSSR 9. mája – spresnil, že kapitulácia bola podpísaná 7. mája. Sovieti si vyžiadali opakovanie jej podpisu 8. mája v Berlíne. Na tomto akte sa zúčastnil za nemeckú stranu okrem iného náčelník štábu Wehrmachtu Wilhelm Keitel a za sovietsku stranu maršal Georgij Žukov.

Akt podpisu kapitulácie sa uskutočnil v noci z 8. na 9. mája 1945. Avšak podpisom

7. mája 1945 kapitulácia vstúpila do platnosti 8. mája o 23. hodine v noci stredo-európskeho času – vtedy už v ZSSR bolo po polnoci, čiže 9. mája.

Deväťdesiatosem zamestnancov podbrezovských železiarní sa nevrátilo po oslobodení Podbrezovej na svoje miesto. V národnooslobodzovacom boji položili svoje životy a my na nich spomíname s úctou.

Foto: I. Kardhordová

Citáty slávnych

„Najväčšia chyba, ktorú môžete v živote urobiť, je stále mať strach, že nejakú urobíte.“ - Elbert Hubbard, americký spisovateľ, nakladateľ, výtvarník a filozof

...
„Keď sa jedny dvere šťastia otvoria, iné sa zatvoria. Často však pozeráme tak dlho na zavreté dvere, že nevidíme tie, ktoré sa pre nás otvorili.“ - Marcus Aurelius, vládca starovekého Ríma

Na slovíčko

Často sa stretávame s vyjadrením dôsledku „tým pádom“. Ide o nesprávne spojenie, pochádzajúce z čečizmu. Správne znie „a preto“ alebo „a tak“ (Nie „Tým pádom som chýbal v škole, ale „Preto som chýbal v škole.“

V slovenčine sa stretávame so slovom nakoľko, ktoré síce spisovné je, ale často sa používa v nesprávnom ponímaní. Pri vyjadrení príčiny by sa mali používať spojky pretože, keďže, lebo... Čiže nie „Nakoľko pršalo“, ale „Pretože pršalo“. Nakoľko vyjadruje otázku, týkajúcu sa miery (Nakoľko bol ten postup správny), ako podradňovacia spojka uvádza príslovkovú vetu zreteľa (Nakoľko viem, nikdy do školy nechodil) alebo uvádza príslovkovú vetu miery (Robil, nakoľko sa cítil).

Autor: PK	skupenstvo vody	kryt vojaka	riečný prúd	Okresný výbor	smieme		stužený tuk	skratka na recepte	súhlas		odb. zväz investig. redaktorov Českej televízie	pascal (skr.)	orgány zraku	americká vesmírna agentúra	patriaci Aťovi
neskôr						zabáva rúca				záves v divadle Esterá (dom.)					
T5															
365 dní				oslava, párty namotávací				symetrály T1				Intern. Standard Organisation predajňa nábytku			
a podobne			odoberal miery nástroj na rezanie						zákl. číslovka tenký oceľový výrobok				abvolt čistidlo na motory		
Pomôcky: AVES, ADOL, PEŠEK	zvieratá (angl.)	druh lyžiar. vleku T2					autorka epiky veľký po rusky							T4	prehadzoval cez sito
čiže, takže						Volejbalová Profi Liga postelná prikrývka				šťastie kostolný organista					
Národný psychiatrický liečebný ústav					starší český herec vrh, hod						vtáky (lat.) Čapkov román				
Írska republikánska armáda				mužské meno lopta (angl.)								hádam, vari obojživelník			
EČV Malacie			odoberá ženské meno						takže, no Svaz českých architektov				EČV Košíc met, vrh		
letec, pilot								časť Prahy elektrónvolt							
obchodný režazec					T3						Saganov sponzor				
zoťal					papriková pomazánka zo Srbska						prípona označujúca analgetiká				

V tajničke sa ukrýva citát, ktorého autorom je rímsky autor komédií Titus Maccius Plautus (-254 až -184 pred n. l.).

Podbrezovskí kolkári „morálnym víťazom“ Interligy

T. Kubej
noviny@zelpo.sk

V druhej polovici apríla vláda povolila postupné otváranie vonkajších športovísk, samozrejme s určitými obmedzeniami a opatreniami. Povolený je iba bezkontaktný šport a športoviská musia byť bez šatní, toaliet či obecnstva.

Naši biatlonisti a cyklisti tak môžu individuálne trénovať takmer bez obmedzení, aj keď nie je ľahké nájsť motiváciu do tréningov, keďže termíny súťaží v tomto roku sú stále neisté. Lepšie sú na tom aj naši futbalisti, no o plnohodnotnom tréningovom procese ešte stále hovoriť nemôžeme.

Najťažšie to v aktuálnej situácii majú určite členovia Kolkárskeho oddielu ŠK Železiarne Podbrezová. Až v poslednej štvrti fáze by vláda mala prikročiť k povoleniu športových podujatí a rovnako aj k otvoreniu vnútorných športovísk, čo sa týka aj našich kolkárov. **O viac informácií sme požiadali Ing. Pavla Kühnela, manažéra Kolkárskeho oddielu ŠK Železiarne Podbrezová:**

Ako vnímate aktuálnu situáciu a ako vyzerajú momentálne individuálne tréningy našich kolkárov?

- Vláda a krízový štáb stále nepovolili otvorenie vnútorných športovísk. My máme pripravené tréningové varianty pre tréningy v

kolkárni, aby sa v maximálnej možnej miere eliminovalo stretávanie sa väčšieho počtu ľudí, bez použitia šatní a spŕch. Žiaľ, kým sa aspoň čiastočne nepovolí otvorenie pre individuálne tréningy, musíme čakať.

V tomto čase hráči udržiavajú hlavne kondíciu, či už behom, na bicykloch alebo pohybom v prírode.

Začiatkom apríla ešte nebolo isté, či budú pokračovať kolkárske súťaže, ako to vyzerá v súčasnosti?

- Medzinárodná federácia NBC už rozhodla, že tento ročník Ligy majstrov sa nedohrá teraz, ale až v marci 2021, z čoho vyplýva, že ročník 2020/2021 sa neuskutoční.

Začiatkom októbra by sa mali hrať poháre družstiev (ten Svetový v Podbrezovej). Obvykle sa sem kvalifikujú tímy na základe umiestnenia v ligách. Keďže ligy sa prakticky nikde neskončili štandardne, NBC rozhodla, že na poháre budú nominovať družstvá jednotlivé zväzy.

Muži sú tak prakticky istí, ale je možná aj nominácia žien, aby si zahrali Svetový pohár na vlastných dráhach. Záleží na Slovenskom kolkárskom zväze.

Vedenie Interligy rozhodlo, že súťažný ročník 2019/2020 sa nedohrá a skončí bez víťaza aj bez určenia poradia, a tým aj bez zostupujúcich. Podbrezovský tím bol označený za „morálneho víťaza“, nakoľko sme s výrazným bodovým

rozdielom suverénne kráčali k obhajobe titulu.

Situácia je stále komplikovaná. Vzhľadom na uzavreté hranice je cestovanie na zápasy nemožné, družstvá majú aj zahraničných hráčov, ktorí sa nevedia dostať do klubov. Budúci ročník tak bude musieť počkať aj na rozhodnutia ohľadom cestovania, prestupových termínov a podobne.

Slovenský kolkársky zväz zatiaľ nevydal rozhodnutie o ukončení slovenských súťaží, stále sa čaká, či sa povolia zápasy, aby sa po určitom čase na tréningy mohli odhrať zvyšné kolá lig aj bez divákov.

Určite je pre všetkých kolkárov náročné nájsť motiváciu do tréningu v aktuálnych podmienkach. Ako sa ich snažia tréneri a realizačný tím motivovať?

- Hlavný tréner, ako aj tréneri mládeže, sú v neustálom spojení so svojimi zverencami. Tréner Ponjavič sa nemohol vrátiť domov do Srbska a tak celý čas prežíva koronabdobie v Podbrezovej. Diskutujú o kondičných tréningoch, doplnkových športoch a pohybových aktivitách, ktoré sa teraz dajú vykonávať.

Jeden z letných kempov mládeže už NBC zrušilo. Druhý, POSACYP pod záštitou Európskej únie, by sa mohol uskutočniť v druhej polovici augusta. Všetko záleží na stave spoločnosti, otvorení hraníc a podmienkach fungovania na športoviskách.

Veríme, že sa situácia čo najskôr stabilizuje a aj keď s určitými obmedzeniami, budeme môcť náš šport opäť vykonávať.

Najmladší futbalisti sa nevedia dočkať návratu na futbalové ihriská. Foto: I. Kardhordová

Tréningový proces v čase pandémie

Ján Straka

Pandémia koronavírusu výrazným spôsobom prehovorila do tréningového procesu v celom športovom svete. Výnimkou nie je ani akadémia FK Železiarne Podbrezová.

Hráči naprieč celou akadémiou dostali individuálne tréningové plány na dlhodobšie obdobie, ktorých cieľom je pripraviť hráčov tak, aby sa do tréningového procesu vrátili silnejší, vytrvalejší a aby schopnosti, ktoré môžu ovplyvniť domácim tréningom, posunuli na vyššiu úroveň.

Výnimkou nie sú ani naši najmladší hráči v prípravkách. Pod vedením koordinátora prípraviek Romana Švidraňa dostávajú nádej-

ní futbalisti týždenné tréningové plány, ktoré sú zamerané predovšetkým na rozvoj individuálnych schopností jednotlivých hráčov.

Vďaka ochotným rodičom, ktorí si svoje ratolesti nahrávajú na mobilné telefóny a posielajú ich trénerom jednotlivých kategórií, si môžu tréneri odkontrolovať plnenie tréningových plánov. Motiváciou pre deti môže byť aj fakt, že najlepšie videá uverejňujeme na oficiálnej facebookovej a instagramovej stránke klubu.

Aj touto cestou sa chceme poďakovať rodičom a našim hráčom za usilovnosť a ochotu na sebe pracovať aj v domácich podmienkach. Všetci pevne veríme, že sa už čoskoro budeme môcť stretnúť na futbalových ihriskách.

Ako vnímajú súčasnú situáciu naši futbalisti?

Ján Straka

Začiatkom apríla prezradili naši futbalisti, ako vnímajú aktuálnu situáciu v súvislosti s koronavírusom, ako momentálne trénujú a ako vyplňajú svoj voľný čas. Medzitým sa situácia aspoň čiastočne zlepšila a od 27. apríla začali hráči FK Železiarne Podbrezová už so skupinovými tréningami, samozrejme so všetkými opatreniami. Zatiaľ tak ide o bezkontaktný tréning futbalistov.

Tomáš ČECHOVIČ, tréner brankárov: - Aktuálne obdobie beriem ako realitu a zodpovedne dodržiavam všetky opatrenia krízového štábu. Preto som ostal v Banskej Bystrici,

keďže sme boli koncom februára s reprezentáciou na turnaji v Španielsku. Aj keď situácia vtedy nebola taká vážna ako teraz, rozhodol som sa neriskovať. Určite to negatívne zasiahne nielen futbal, ale aj iné športy a ekonomiku. Na druhej strane sa vždy snažím brať z negatívnych vecí aj tie pozitívne. Práve preto sa snažím vyplňať čas zmysluplne, a to vecami, na ktoré som nemal čas počas sezóny. V prvom rade komunikujem s brankármi A-mužstva aj dorastu a po dohode s kondičným trénerom a trénermi brankárov dostávajú individuálne plány na doma, ktoré sa skladajú z rôznych silových, balančných, stabilizačných a mobilizačných cvičení, ale aj z krátkych bežeckých úsekov.

Ja sa doučujem cudzí jazyk, tvorím si nové brankárske cvičenia, sledujem pomocou InStatu zákroky najlepších brankárov a analyzujem si doterajšiu sezónu a zápasy. Rád si zacvičím, niečo prečítam alebo pozriem seriál na Netflixu. Dúfam, že na základe opatrení a zodpovednosti ľudí sa situácia čím skôr dostane do normálu.

Richard LUDHA, brankár: - Celé toto obdobie samo o sebe nie je také zlé. Ľudia si viac začínajú vážiť malíčkosti, zdravie a svojich blízkych. Všetko je tak ako má byť, treba to zobrať s rešpektom a pokorou, ale nie so strachom. Každý z nás môže aspoň venovať viac času svojej rodine. Ja osobne trénujem každý deň. Od klubu dostávame individuálne plány, ktoré robím rád a teším sa na každý tréning. Okrem toho som doma, pozerám filmy a seriály. Viac sa venujem

mamine a bratovi. Ale keď mám povedať pravdu, tak mi už futbal veľmi chýba a teším sa, keď to celé skončí.

Martin PRIBULA, stredopoliar: - Myslím si, že žiadnemu hráčovi sa aktuálne obdobie nepáči, pretože momentálne nemôžeme robiť to, čo máme tak radi. Voľný čas trávim doma, plním individuálne plány od klubu. Vo voľnom čase pozerám filmy v anglickom jazyku a dúfam, že sa niečo na mňa nalezpí.

Juraj CHVÁTAL, obranca: - Vnímam to asi tak, ako každý. Nie je to príjemné pre nikoho z nás. Zostal som v Podbrezovej, trénujem každý deň tak, aby som bol pripravený. Verím, že to čoskoro skončí a vrátíme sa k tomu, čo milujeme.

Marek Kristián BARTOŠ, obranca: - Túto neplánovanú prestávku

vnímam pozitívne aj negatívne. Osobne strácam veľmi dôležitý čas v mojej rozbiehajúcej kariére. Všetko má však svoj dôvod, a preto sa v tomto období snažím čo najlepšie dodržiavať všetky potrebné kritériá, aby som zostal zdravý a v plnej kondícii. Snažím sa každý deň absolvovať či už bežecký alebo silový tréning. Voľný čas trávim najmä doma a na chalupu.

Jozef ŠPYRKA, stredopoliar: - Toto obdobie sa snažím vnímať pozitívne. Na jednej strane som rád, že som s rodinou, no na druhej strane by som chcel, aby sa to už skončilo, či už kvôli celkovej situácii vo svete, ale aj kvôli tomu, aby sme sa už mohli konečne vrátiť na trávniky. Cez voľný čas si rád prečítam knihu alebo pozriem seriál. Každý deň mám individuálny tréning zameraný na kondíciu, silu a prácu s loptou.

Tomáš ČECHOVIČ

Richard LUDHA

Martin PRIBULA

Juraj CHVÁTAL

Marek Kristián BARTOŠ

Jozef ŠPYRKA